

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग

सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम यस पदको परीक्षा योजना (Examination Scheme) लाई देहाय बमोजिमको चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :- विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण	-
तृतीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्याxअङ्क	समय
प्रथम	General Knowledge & Intelligence Aptitude Test	१००	४०	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	५० प्रश्न x २अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय	इण्टेलिजेन्स सेवा र सुरक्षा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो प्रश्न	२ घण्टा
					लामो प्रश्न	३० मिनेट

२. द्वितीय चरण :- विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण (Detail Health Test)

३. तृतीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक (बोर्ड अन्तर्वार्ता)

द्रष्टव्य :-

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई प्रथम चरण अन्तर्गत लिखित परीक्षा (प्रथम र द्वितीय पत्र), द्वितीय चरण अन्तर्गत विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण र तृतीय चरण अन्तर्गत अन्तर्वार्ता परीक्षाको आधारमा विभाजन गरिएको छ ।
२. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
३. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
४. सबै किसिमका परीक्षामा कुनै प्रकारको मोवाइल तथा बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) जस्ता कुनै पनि प्रकारका विद्युतीय उपकरणहरू प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
५. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाको प्रथम र द्वितीय पत्रको परीक्षा छुट्टा छुट्टै हुनेछ ।
६. विषयगत प्रश्नमा आवश्यक देखिएमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू गराइनेछ । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग

सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

७. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
८. प्रथम चरणको प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षामा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको शतप्रतिशत प्राप्ताङ्कहरू जोडी कूल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ ।
९. लिखित परीक्षामा सफल उम्मेदवारहरूलाई नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा (पाठ्यक्रममा समावेश स्वास्थ्य परीक्षण मापदण्ड बमोजिम) विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण गराइनेछ । स्वास्थ्य परीक्षणमा योग्य उम्मेदवार मात्र तृतीय चरणको अन्तर्वार्ता परीक्षामा समावेश हुन सक्नेछन् ।
१०. लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ता परीक्षाको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
११. पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति: २०८१/०२/०७

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग
सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

प्रथम पत्र :- General Knowledge & Intelligence Aptitude Test

खण्ड (क) :- सामान्य ज्ञान सम्बन्धी

(१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३० अङ्क)

१. नेपालको भूगोल : धरातल, हावापानी, प्राकृतिक स्रोत र भौगोलिक विविधता सम्बन्धी ज्ञान
२. नेपालका राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षित क्षेत्र, जनावर तथा पंक्षीहरू
३. नेपालमा प्रचलित धर्म, भाषा, संस्कृति, जातजाति र ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू
४. नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र बर्तमान संविधान सम्बन्धी सामान्य जानकारी
५. नेपालको भौगोलिक तथा राजनैतिक विभाजन - संघ, प्रदेश तथा स्थानिय तह
६. आधुनिक नेपालको इतिहास र नेपालको राजनीतिक, सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था
७. नेपालको आर्थिक अवस्था :- विकासका पुर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य र विद्युत) र चालु योजनाको सामान्य जानकारी
८. दीगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण, शहरीकरण, जनसंख्या र बसाइँसराइ
९. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटनाहरू

खण्ड (ख) :- सुरक्षा सम्बन्धी ज्ञान

(२० प्रश्न × २ अङ्क = ४० अङ्क)

१. इण्टेलिजेन्स (गुप्तचरी)को परिचय, इण्टेलिजेन्समा प्रयोग हुने शब्दावली र इण्टेलिजेन्स कार्य
२. नेपाल विशेष सेवा ऐन, २०४२
३. राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग सम्बन्धी जानकारी (ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, पदसोपान, कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी)
४. नेपालका सुरक्षा निकायहरू, तिनीहरूको कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी
५. नेपालको राष्ट्रिय सुरक्षाका चुनौतीहरू
६. नेपालका विशिष्ट व्यक्तिहरू (राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, प्रधानन्यायाधीस तथा सभामुख) को सुरक्षा व्यवस्था सम्बन्धी जानकारी
७. अन्तर्राष्ट्रिय सुरक्षा मामिला र क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू (संयुक्त राष्ट्रसंघ, इन्टरपोल, सार्क, बिस्टेक)
८. नेपालका छिमेकी तथा मित्रराष्ट्रहरू (भारत, चीन, जापान, अमेरिका र बेलायत) सँगको सम्बन्ध
९. विश्वका प्रमुख जासुसी संस्थाहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१०. क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवादी संगठन सम्बन्धी जानकारी
११. साना हातहतियार र विष्फोटक पदार्थ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१२. कम्प्यूटर र सूचना प्रविधि सम्बन्धी सामान्य जानकारी

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग

सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ग) :- General Reasoning Test (GRT)

(१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३० अङ्क)

1. Verbal Reasoning Test:-

Intelligence vocabulary, series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, direction and distance, sense test, logical reasoning, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, course of action.

2. Non-Verbal Reasoning Test:-

Series, analogy, symmetry, classification, analytical reasoning, Venn diagrams, figure matrix, construction of squares and triangles, figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures, transposition of figures

3. Quantitative (Numerical) Reasoning Test:-

Series/sequence, number, analogy, classification, coding, insert the missing character, common property, matrices, data interpretation, data checking, arithmetical reasoning /operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work.

प्रश्न तथा अंकभार विभाजन

प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान	सुरक्षा ज्ञान	General Reasoning Test (GRT)		
अंकभार	३०	४०	३०		
एकाई	-	-	१	२	३
प्रश्न संख्या	१५	२०	५	५	५
जम्मा प्रश्न	$१५ \times २ = ३०$	$२० \times २ = ४०$	$१५ \times २ = ३०$		

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग
सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र :- इण्टेलिजेन्स सेवा र सुरक्षा सम्बन्धी

खण्ड (क) :- राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग सम्बन्धी

(३० अङ्क)

१. राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागको परिचय, पृष्ठभूमि र वर्तमान अवस्था
२. राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागको संगठनात्मक संरचना, पद तथा श्रेणी
३. राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार
४. राष्ट्रिय सुरक्षामा राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागको भूमिका तथा जिम्मेवारी
५. नेपाल विशेष सेवा ऐन, २०४२
६. नेपालका सुरक्षा निकायहरूसंग राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागको सम्बन्ध, समन्वय र सहकार्य
७. इण्टेलिजेन्सको अवधारणा तथा सूचनाको महत्व र स्रोत
८. सूचना संकलनका विधि र तरिका
९. सूचनाको सम्पादन, विश्लेषण र इण्टेलिजेन्स उत्पादन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
१०. सूचना चुहावटको सम्भावित जोखिम र रोकथामका उपायहरू
११. सूचना संकलनमा गुप्तचर कर्मचारीको भूमिका

खण्ड (ख) :- सुरक्षा र गुप्तचरी कार्य सम्बन्धी

(२० अङ्क)

१. सुरक्षाको अवधारणा, अर्थ र आयाम
२. गुप्तचरी र सूचना सञ्जाल विस्तारको आवश्यकता र महत्व
३. जासुसी र प्रतिजासुसी कार्य सम्बन्धी जानकारी
४. अनुशासन, आचरण र गोपनियता
५. आवरणयुक्त कार्य र गोप्य सोधपुछ कला
६. महत्वपूर्ण व्यक्ति तथा सामरिक महत्वका प्रतिष्ठानहरूको सुरक्षा
७. विश्वका प्रमुख जासुसी संस्थाहरू
८. अनुसन्धान कार्यमा पर्यवेक्षण, स्मरण र बर्णन
९. नेपालका प्रमुख सुरक्षा चुनौतिहरू

खण्ड (ग) :- कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी

(२० अङ्क)

१. कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको परिचय
२. दर्ता, चलानी, फाइलिङ र पत्रव्यवहार
३. पत्र, निवेदन तथा प्रतिवेदन लेखन
४. अभिलेख व्यवस्थापन
५. गुप्तचरी कार्यमा सूचना तथा संचार प्रविधिको प्रयोग, महत्व र व्यवस्थापन
६. उत्प्रेरण र मनोवत्

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग
सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (घ) :- लेखन सीप (नेपाली र अङ्ग्रेजी भाषा) सम्बन्धी - (३० अङ्क)

English Writing

1. Text Comprehension :
Fact finding, logical reasoning, thematic writing and True/false identification
2. Official letter and application writing
3. Incident and event report writing
4. Amplification and Short note writing
5. Translation from Nepali text to English and English text to Nepali

नेपाली लेखन

१. बोध तथा अभिव्यक्ति
२. बुँदा टिपोट र सारांश लेखन
३. पत्र, निवेदन र निमन्त्रणा लेखन
४. प्रतिवेदन लेखन (परिचय, उद्देश्य, महत्व, शैली र ढाँचा तथा निर्धारित विषयका सम्बन्धमा प्रतिवेदन लेखन)
५. अनुच्छेदको संक्षेपीकरण र विस्तृतीकरण
६. छोटो निबन्ध र बैठकको निर्णय लेखन

प्रश्न तथा अंकभार विभाजन

द्वितीय पत्र	खण्ड (क) राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग सम्बन्धी		खण्ड (ख) सुरक्षा र गुप्तचरी कार्य सम्बन्धी		खण्ड (ग) कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी		खण्ड (घ) लेखन सीप सम्बन्धी नेपाली र अङ्ग्रेजी लेखन	
	अंकभार	३०	२०	२०	२०	३०	छोटो	लामो
प्रश्न किसिम	छोटो	लामो	छोटो	लामो	छोटो	लामो	छोटो	लामो
प्रश्न संख्या	२	२	२	१	४	-	४	१
प्रश्न अंकभार	५	१०	५	१०	५	-	५	१०
जम्मा प्रश्न	$२ \times ५ + २ \times १० = ३०$		$२ \times ५ + १ \times १० = २०$		$४ \times ५ = २०$		$४ \times ५ + १ \times १० = ३०$	

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग
सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय चरण :- विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण

लिखित परीक्षामा सफल भएका उम्मेदवारहरूले राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागबाट तोकिएको नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा देहायका विवरण बमोजिम अनिवार्य विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण गर्नुपर्नेछ । स्वास्थ्य परीक्षणमा योग्य उम्मेदवारहरू मात्र तृतीय चरण अन्तर्गतको परीक्षामा समावेश हुन सक्नेछन् ।

क. साधारण विरिड परीक्षणका आधारभूत मापदण्डहरू :

- उचाई :- पुरुष उम्मेदवार (६२ इन्च)
महिला उम्मेदवार (६० इन्च)
- कम्तिमा तौल पुरुषको हकमा ५० के.जी. र महिलाको हकमा ४२ के.जी. हुनुपर्ने,
- छाती :- पुरुषका लागि मात्र (नफुलाउदा कम्तिमा ३० र फुलाउदा ३२ इन्च)
- अंगभंग वा हातखुट्टा बाङ्गो टिङ्गो नभएको,
- Knee Lock वा Bow Knee नभएको,
- चेप्टो पैतला नभएको,
- प्रष्ट बोली भएको,
- वोल्न कठिनाई नभएको,
- ढाड ननुहेको,
- शरीर पुरा झुकाउन सक्ने,
- दुवी नभएको,
- जीउ कोल्टे नपरेको,
- आँखा छड्के नभएको,
- ट्याटुको हकमा 2.5 x 2.5 CM सम्म Consider गर्न सकिने तथा देखिने ठाउँमा हुन नहुने,
- Congenital Deformity नभएको,
- एकतिहाई भन्दा बढी कपाल झरेको, फुलेको वा रङ्गाएको हुन नहुने,
- Major Operation Scar हुन नहुने ।

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग
सहायक सूचक (राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी सरह) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
ख. विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षणका मापदण्डहरू :

क्र.सं.	विषय	परीक्षणहरू	कैफियत
1	General Medical Examination	<ul style="list-style-type: none"> • General Personality Observation-Normal हुनुपर्ने • Pulse र Blood Pressure-Normal हुनुपर्ने • कुनै पनि दीर्घ रोग हुन नहुने 	
2	Systemic Medical Examination	2.1 Eye Test <ul style="list-style-type: none"> • आँखाको पावर (+2) अथवा (-2) भन्दा बढी हुन नहुने • Color Blind हुन नहुने 2.2 Dental <ul style="list-style-type: none"> • अगाडीको दाँत झरेको हुन नहुने • नदेखिने ठाउँमा २ भन्दा बढी दाँत झरेको हुन नहुने • ४ भन्दा बढी दाँत किराले खाएको हुन नहुने 2.3 ENT <ul style="list-style-type: none"> • कानबाट पिप आउने रोग हुन नहुने • Tympanic Membrane ठिक हुनुपर्ने 2.4 मुटु - Clinical Examination-Normal हुनु पर्ने	
3	Investigations /Lab Test	<ul style="list-style-type: none"> • Blood Routine (HB, TC, DC, ESR, Creatinine Serology-HIV, HBsAg, Anti HCV, VDRL) • Chest X-ray • Urine Routine • Drug of Abuse (DOA) Test 	Normal हुनुपर्ने
4	Gynecological Examination (महिला उम्मेदवारहरूको हकमा मात्र)	<ul style="list-style-type: none"> • Congenital Deformity - हुन नहुने • General Gynecological Examination-Normal हुनुपर्ने • Urine Pregnancy Test-Negative हुनुपर्ने 	

विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण गर्न आउनु पूर्व उम्मेदवारहरूले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :-

१. पुरुषको हकमा कपाल काटेको हुनुपर्ने ।
२. कानको Wax सफा गरेर आउनुपर्ने ।

नोट

१. विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षणमा कुनै द्विविधा, अस्पष्टता वा विवाद पर्न गएमा सम्बन्धित अस्पतालको मेडिकल बोर्डको निर्णयलाई अन्तिम मानिनेछ ।
२. विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षणमा योग्य भएका उम्मेदवारहरू मात्र तृतीय चरणको अन्तर्वार्ता परीक्षामा सहभागी हुन सक्नेछन् ।